

Vasné Botár Ágnes

Finanszírozás, pénzforgalom, likviditás

A követelménymodul megnevezése:

A vállalkozások alapítása, működtetése, átszervezése, megszüntetése

A követelménymodul száma: 0001-06 A tartalomelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-016-50

FINANSZÍROZÁS, PÉNZFORGALOM, LIKVIDITÁS

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Egy jó barátja felkeresi Önt, hogy bővíteni szeretné vállalkozását és új tulajdonostársat is keresne a fejlesztési források megteremtéséhez.

Milyen adatok rendelkezésre bocsátását kérné barátjától és milyen szempontok alapján döntené el, hogy betársul-e vállalkozásba?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A finanszírozással kapcsolatos tananyagelemek keretében pénzügyi szempontból értékeljük a gazdálkodó szervezetek különböző működési területeit.

A SZÁMVITEL JELENTŐSÉGE

A számvitelt általában igen bonyolult tevékenységnek tartják, amelyet megismerni sokak számára reménytelen törekvésnek tűnik. Valójában a számvitel a vállalati munka szerves része, a vállalkozók nem tekinthetik rutin feladatnak. Széleskörű szakmai ismereteket követel, amelyek egy részével a gazdálkodó szervezetek vezetőinek is rendelkezniük kell ahhoz, hogy megfelelően tudják irányítani vállalatukat.

Ezek alapján a vállalkozások számviteli feladata kettős:

- *Ki kell mutatnia a vállalat által elért eredményt.* (Nyereséges vagy veszteséges-e a vállalat? Hogyan változott a vállalat vagyoni helyzete?)
- *Pontos és megbízható képet kell adnia a vállalat vagyoni és pénzügyi helyzetéről, fizetőképességéről.* (Rendelkezik-e a megfelelő likviditással?)
- A számvitel "felhasználói" elsősorban a vállalat irányítói, vezetői, de használják a számvitel nyújtotta információkat a vállalat tulajdonosai (a részvényesek), a bank, a hitelezők, az adóhatóság és a vállalatba befektetni szándékozók is. Az egyes "felhasználók" igényei természetesen nem azonosak, de mindenképpen a vállalati számvitelre alapozva elégíthetők csak ki.

Pénzügyi szempontból különösen fontos:

- egyrészt a *nyilvántartási rendszer működtetése*, a pénzáramlás (cash flow) nyomon követése, hiszen a kimenő ill. bejövő számlákon keresztül tudja vállalat teljesíteni pénzügyi kötelezettségeit ill. követeléseit (pl. anyagvásárlás vagy értékesítés elszámolása, bérfizetés, adók- és járulékok befizetés),
- másrészt a *vagyoni helyzet elemzése*, a megalapozott befektetési ill. finanszírozási döntések meghozásához.

1. ábra. Gazdálkodó szervezetek vagyona

A számviteli alapfogalmakkal részletesen a „A vállalkozások vagyona, a vagyonmérleg” és a „Az eredmény keletkezése, felhasználása, eredménykimutatás, jövedelmezőségi tábla” tananyagelemek foglalkoznak.

Ha a számviteli alapfogalmakkal részletesebben szeretne megismerkedni ezt pl. az alábbi honlapon is megteheti: http://www.freeweb.hu/apertus/el_sza_kepzesi_cel.html .

JÖVEDELMEZŐSÉG ÉS HATÉKONYSÁG

1. Az árbevétel és a jövedelem összefüggése

Az áru tényleges leszállítása után kerül sor a vételár megfizetésére. Időpontja egybe eshet az áruszállítással, vagy hitel eladás esetén egy későbbi időpontban történhet megállapodás szerint.

Az árbevétel lehet bruttó- ill. nettó (az ÁFÁ-val, a jövedéki adóval csökkentett ár) árbevétel.

Árbevétel = egységár x eladott mennyiség

Jövedelem = árbevétel - költségek

2. A jövedelem és a jövedelmezőség összefüggése

A **jövedelmezőség** a bevételeket vagy a rendelkezésre álló eszközök vagy tőke nagyságát veti össze az eredménnyel.

- Ha az árbevétel nagyobb, mint a költségráfordítás, akkor az eredmény nyereség, akkor a nyereség (profit) = árbevétel - költségek.
- Ha az árbevétel kisebb, mint a költség, akkor az eredmény veszteség.

A leggyakrabban alkalmazott jövedelmezőségi mutatószámok pl.:

- Árbevétel arányos jövedelmezőségi mutató = eredmény/árbevétel
- Eszközarányos jövedelmezőségi mutató = eredmény/összes eszköz
- Tőkearányos jövedelmezőségi mutató = eredmény/összes tőke

3. Hatékonyság és jövedelmezőség összehasonlítása

A **hatékonyság** egy tevékenység gazdaságosságát fejezi ki az eredmény (hozam) és a ráfordítások (erőforrás-felhasználás) arányában.

Hatékonyság általános meghatározása

- = eredmény (hozam)/felhasznált termelési erőforrások (ráfordítások) **vagy**
- = felhasznált termelési erőforrások (ráfordítások)/ eredmény (hozam)

A **jövedelmezőség pénzürtékben** mérhető, míg a **hatékonyság** ezenkívül **természetes és vegyes mértékegységekben** is alkalmazható.

A jövedelmezőség és hatékonyság elemzésével részletesen a „Jövedelmezőség, hatékonyság” tananyagelem foglalkozik.

PÉNZGAZDÁLKODÁS, BEFEKTETÉSI, BERUHÁZÁSI DÖNTÉSEK

1. Pénzgazdálkodás

A pénz, mint összekötő kapocs nélkülözhetetlen a vállalat és környezete közötti kapcsolati rendszerekben. Ezen fontos szerepéből következik, hogy mint különleges termelési tényezővel gazdálkodni kell vele.

A pénzgazdálkodás részterületei pl.:

- a gazdálkodó szervezetek egyes területeinek elemzése, ellenőrzése, a jövedelmezőség vizsgálata,
- a befektetések pénzügyi kérdései,

- a finanszírozás külső és belső forrásainak, a működés pénzügyi fedezetének a biztosítása.
- A fentiekből adódóan fontos feladata a vállalat pénzügyi egyensúlyának fenntartása.

2. Befektetési, beruházási döntések

A vállalkozásoknak céljaik, vagyis a vagyon gyarapításának elérése érdekében a tőkét kell befektetniük, eszközöket és munkaerőt kell vásárolni, melyhez a vállalkozóknak naponta döntéseket kell hozniuk. Ezek a döntések a gazdálkodásra, az üzletvitelére egyaránt vonatkoznak, de érintik a folyamatos működést, a termelés fejlesztését, a vállalkozás pénzügyi helyzetét is.

A beruházás olyan tevékenység, melynek célja az új tárgyi eszköz és immateriális javak vásárlása, beszerzése, létesítése, ill. az elhasználódott eszközök cseréje, pótlása, a meglévő eszközök korszerűsítése, kapacitásuk bővítése.

Van-e különbség a befektetés és beruházás fogalma között?

Általában *befektetésnek a pénzügyi eszközök (fináncbefektetések), beruházásnak az anyagi jellegű eszközök vásárlását tekintik (reálfektetések).*

A pénzügyi befektetések (pl. értékpapír vásárlások) célja, hogy a vállalkozó

- tartós jövedelemre tegyen szert,
- likviditási tartalékot hozzon létre,
- gazdasági befolyását kiterjessze és
- esetleges adózási előnyöket érjen el.

A **pénzügyi befektetések leggyakoribb formái** a kötvények, a részvények, az üzletrészek vásárlása, hosszú lejáratra adott kölcsönök és éven túli lejáratra elhelyezett bankbetétek.

Beruházásnak nevezzük a tárgyi eszközök beszerzésére, előállítására az elhasználódott eszközök cseréjére, pótlására, korszerűsítésére fordított tőkekiadásokat.

Tőkekiadás a tartósan – egy éven túl – a vállalkozás céljait szolgáló eszközök beszerzésére, előállítására fordított pénzkiadás.

A beruházás célja:

- a vállalkozás bevételeinek növelése;
- a vállalkozás költségeinek csökkentése;
- a jogszabályoknak, hatósági előírásoknak való megfelelés.

A *bevételek növelésére* irányuló beruházások elsősorban a meglévő kapacitásokat növelik, vagy új termékek gyártását, illetve új szolgáltatások nyújtását célozzák.

A *költségek csökkentésére irányuló* beruházás olyan fejlesztés, amely a termék előállításához szükséges költségeket csökkenti (például a régi, elavult eszközök újakkal való pótlása, amely a javítási költségek csökkenését eredményezi).

Vannak olyan beruházások, ahol egyszerre két beruházási cél (bevételek növelése, költségek csökkentése) is megvalósul. Például, ha elavult berendezéseket új, nagyobb kapacitásúakra cserélnék.

Jogsabályok, hatósági előírások (például környezetvédelmi, egészségügyi, vagy biztonsági előírások, szabályok) *is kikényszerítene*k, illetve kikényszeríthetnek beruházást.

A beruházások jellemzői:

- magas pénzkidással járnak,
- a képződő hozamok időben később jelentkeznek és e hozamok nagysága előre csak hozzávetőlegesen határozható meg,
- a vállalkozás műszaki-technológiai jellemzőit, gazdasági és pénzügyi helyzetét hosszú időre meghatározzák,
- a rossz beruházási döntések sokszor visszafordíthatatlanok, vagy csak magas költségráfordítással korrigálhatók.

A beruházási döntések kulcsfontosságú feladata a pénzáramlás becslése.

A **pénzáramlás (=cash flow)** egy adott időszak alatt ténylegesen befolyt és ténylegesen kifizetett pénzek különbsége.

Megkülönböztetik

- a kezdő,
- a működési és
- a végső pénzáramot.

A **kezdő pénzáram** a beruházás érdekében (a beruházás eldöntésétől az üzembe helyezéséig) felmerült kiadások összessége.

A **működési pénzáram** számszerűsíti, hogy a beruházás üzembe-helyezése után, a befektetés eredményeként hogyan változik a cash-flow a beruházás tervezett élettartama alatt.

A **végső pénzáram** meghatározásakor azt kell felbecsülni, hogy a beruházás felszámolásával mekkora pénzüsszeget lehet visszanyerni az eredeti befektetésből.

A vállalkozások gazdálkodásának egyik kiemelt elemzési területe a **pénzügyi helyzet vizsgálata**. A pénzügyi helyzet naprakész ismerete egyrészt fontos a vállalkozás vezetése, másrészt a piac külső szereplői, a hitelezők, a szállítók, a befektetők stb. számára egyaránt.

A **vállalkozás pénzügyi helyzetének megítélése** során általában három fő irányt érintenek:

- a hosszú lejáratú fizető- és hitelképesség – az adósságállomány,
- a rövid lejáratú fizető- és hitelképesség – a likviditás,
- a pénzáramok – a cash flow – alakulásának vizsgálatát.

A cash flow-általánosan elfogadott értelmezés szerint – nem más, mint pénzforrások képződésének és felhasználásának folyamata egy meghatározott időszak alatt. Az angol kifejezésnél maradva a **cash flow értéke megegyezik a pénzbevételek és a pénzkiadások különbségével**, végső soron tehát a pénzeszközök állományváltozását jelzi.

A beruházáshoz szükséges tőke megszerzése a finanszírozási döntések körébe tartozik.

3. Finanszírozási döntések

a. Az induló vállalkozások tipikus pénzügyi problémái

A pénzügyi kérdések jelentős hatást gyakorolnak a vállalatokra, különösen igaz ez az induló vállalatok esetében.

Melyek ezek a pénzügyi problémák?

- Elsőként kell említeni a **vállalkozások tőkehiányát**. Magyarországon is a vállalkozók többsége csak jelentős külső forrás bevonásával képes vállalkozásba kezdeni. Sokszor a külső forrás felkutatása nagyon sok időt és fáradozást jelent és mire a tőke előteremtése végre sikerül a "zseniális ötlet", melyre alapozták a vállalkozást már nem is olyan zseniális. Igen gyakran a vállalkozók a szükséges tőkét nem képesek előteremteni.
- A következő probléma a **vállalkozók gazdasági – pénzügyi – számviteli ismereteinek hiánya, hiányossága**. Ebből adódóan nem készítenek tervet, nem írják le, nem számolják ki a vállalkozás tőkeszükségletét és működésének eredményét. Örülnek annak, hogy az induláshoz szükséges tőkét végre előteremtették, de nem számolnak a folyó termelés, működés finanszírozásával. Rendszerint alábecsülik a működési költségeket, nem foglalkoznak a vevőállomány finanszírozásával.
- Úgy gondolják, hogy a **vállalkozói szférában kialakult "körbetartozások"** a saját vállalkozásukat nem fogják érinteni. Sok vállalat csődjének egyik oka, hogy a vállalat tőkéjéhez képest rendkívül nagymértékű a követelésállománya.

Ezek alapján elmondható, hogy a pénzügyi döntések között kiemelkedő szerepe van a finanszírozási döntéseknek, a **„honnan szerezzünk forrást a működés finanszírozásához”** kérdés megválaszolásának.

A vállalkozás tőkeszükséglete

- a vállalkozás tevékenységének jellegétől és
- egyedi tényezőktől függ.

A **tevékenység jellege** közé tartozik az, hogy a vállalat milyen terméket gyárt illetve forgalmaz. A termék jellemzői nagymértékben befolyásolják a készletigényt, a fizetési feltételeket, stb.

Az **egyedi tényezők** körébe sorolható, pl. az, hogy a vállalat saját vagy bérelt ingatlanban működik-e. Hol található a vállalkozás telephelye városban vagy községben, adott településen belül központi helyen vagy a település szélén? Adott termék esetében, más-más választékpolitikát kell kialakítani, s ez más-más készletigénnyel párosul.

Finanszírozáson a tőke megszerzését értik, függetlenül attól, hogy a tőkét milyen célra és milyen formában szerezik meg.

b. Finanszírozási döntések

A finanszírozás idejétől függően megkülönböztetnek

- rövid- és
- hosszú távú finanszírozást.

2. ábra. Pénzügyi döntések

A rövidtávú finanszírozás szükségessége

A vállalatok bevételei és kiadásai időszakról-időszakra változnak.

Rövidtávú finanszírozásnak tekintik az egy éven belül visszafizetésre, felhasználásra kerülő pénzmennyiségeket.

Rövidtávú tőkeinjekcióra lehet szükség, ha magasak a költségek vagy alacsonyak a bevételek. Pl.:

- egy új termék reklámkampányát kell finanszírozni,
- vállalat spekulatív céllal termel, mert pl. kedvező áron tudott nyersanyagot vásárolni,
- kereskedelemben csúcspontokra készül föl, ezért az átlaghoz képest több árut vásárol,
- vevők nem teljesítik fizetési kötelezettségeiket stb.

A felsorolt esetek a vállalat pénzáramlását (cash flow) érintik és idézhetnek elő olyan helyzeteket, hogy a vállalkozás rövidtávú finanszírozási lehetőséget vegyen igénybe.

Likviditás vizsgálata

A likviditás vizsgálata során a gazdálkodó szervezetek fizetőképességét vizsgálják meg.

A mutatók segítségével arra keresik a választ, hogy **a vállalat mennyire képes eleget tenni rövid lejáratú kötelezettségeinek a rendelkezésre álló forgóeszközök felhasználásával.**

A likviditási mutatók nagy előnye, hogy tartalmuk viszonylag pontos hiszen a számviteli rendszerben rövidtávon reálisabb adatok állnak rendelkezésre, mint a hosszú lejáratú eszközök ill. források elemzésére.

Figyelembe kell venni azonban, hogy a likvid (= folyósítható, könnyen pénzzé tehető) eszközök értéke gyorsan változik, ezért a mutatók rövid idő alatt elavulnak. Éppen ezért a likviditás vizsgálatánál folyamatos nyomon követés szükséges, mert sok tevékenységi körnél a likviditás szezonálisan is változhat.

A gazdálkodó szervezet fizetőképességét a következő likviditási mutatók fejezhetik ki:

Likviditási mutatók:

a) likviditási mutató1. (likviditási ráta) = forgóeszközök / rövid lejáratú kötelezettségek

Értelmezése:

A likviditás legelterjedtebb mutatószáma. Amennyiben a mutató értéke 1 alatt van, az gyakorlatilag a társaság fizetéseképtelenségének a közvetlen veszélyét jelzi. Az általános vélekedés szerint normális üzletmenet esetén az 1,5 körüli érték tekinthető megfelelőnek, azonban a túl magas likviditási ráta sem jó, mert ez a jövedelmezőség romlását vonhatja maga után.

b) likviditási mutató2. (gyorsráta)

= (forgóeszközök – készletek) / rövid lejáratú kötelezettségek

Értelmezése:

Likviditási gyorsráta akkor alkalmazható amikor kíváncsiak, hogy a vállalat eszközei között a gyorsabban pénzzé tehető mennyire fedik a rövid lejáratú kötelezettségeit. Ez akkor különösen fontos, amikor a készletek forgási sebessége alacsony vagy azt tapasztalják, hogy a készletek jelentős része nehezen értékesíthető. Jó üzletmenetű társaságoknál nem szükséges, hogy a mutató értéke 1 fölött legyen, ahol azonban készletértékesítési problémák jelentkeznek, a kötelezettségek teljesítéséhez szükség lehet arra, hogy a magasabb likviditású eszközök önmagukban s fedezetet nyújtsanak a kötelezettségekre.

c) likviditási mutató3.(készpénz–likviditás, pénzhányad mutató)

= (forgóeszközök – készletek – követelések) / rövid lejáratú kötelezettségek

Értelmezése:

Ez a mutató a likvid eszközök még szűkebb körét veszi figyelembe. Az 1 fölötti érték tökéletes biztonságot jelent a hitelezőknek a rövid lejáratú követeléseik behajtására. Ekkora biztonság azonban szükségtelen, ha a készletek és a követelések megtérülése jó.

A hosszú távú finanszírozás szükségessége

A hosszú távú finanszírozáskor a tőkét egy évnél hosszabb ideig használják.

Hosszú távú források biztosítása lehet szükséges pl.

- új vállalat indításakor,
- új termék kifejlesztésekor, piaci bevezetések,
- a vállalat profil és arculatváltásakor és
- a cég kutatási, fejlesztési tevékenysége miatt.

Tőkeszerkezet és eladósodottság vizsgálata

A **vállalkozás tőkeszerkezete azt mutatja**, hogy a vállalkozás eszközeinek finanszírozásában mekkora a saját tőke, a hosszú lejáratú és a rövid lejáratú kötelezettség.

A tőkeszerkezet összetételét a vállalkozás hosszú távú finanszírozási döntései alakítják. Arról kell döntenie, hogy **milyen legyen a finanszírozásban az adósság és a saját tőke aránya**.

A vállalatok gyakran vesznek fel hiteleket tevékenységük finanszírozására, a hitel felvétele esetén a részvényesek a hitelezők után jutnak pénzhez, a hitelfelvétel a tőkeszerkezet megváltozását eredményezi, tőkeáttételt hoz létre.

Tőkeáttétel jelentése: milyen mértékben támaszkodik a gazdálkodó saját (tulajdonosok által rendelkezésre bocsátott forrásokra, illetve az egyes években képződött, visszaforgatott tartalékokra) és milyen mértékben külső forrásokra (például rövid és hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök, egyéb kötelezettségek).

A tőkeáttétel és eladósodottság vizsgálatára használt mutatók pl.:

a) **tőkeáttétel₁** = hosszú lejáratú idegen tőke / (saját tőke + hosszú lejáratú idegen tőke)

b) **tőkeáttétel₂** = hosszú lejáratú idegen tőke / saját tőke

Értelmezése:

Ha a mutató értéke =1, megvalósul az illeszkedési elv, vagyis a vállalat megfelel a hosszúlejáratú likviditási követelményeknek.

Amennyiben a mutató értéke nem éri el az 1-t, akkor nagyobb a saját tőke és kisebb az idegen tőke összege. A mutató 1 feletti értéke arra hívja fel a figyelmet, hogy a tőkeszerkezetben az idegen tőke meghaladja a saját tőke értékét.

Az előbbi esetben kisebb, a második esetben nagyobb a pénzügyi tőkeáttétel.

c) **eladósodottság** = kötelezettségek / összes eszköz

Értelmezése: Eladósodottság vizsgálata során azt elemzik, hogy a lekötött eszközök hány százalékát finanszírozzák kölcsöntőkével. Ezen mutatók által határozható meg, hogy a cég milyen mennyiségű külső forrást vesz igénybe. Minél magasabb ez az arány, annál kedvezőtlenebb a vállalkozás helyzete. A mutató értéke a szakirodalom szerint 70% alatt fogadható el, optimálisnak a 40%-30% alatti arány mondható.

A vállalkozás vezetésének döntenie kell arról, hogy a jövőbeni jövedelmet hogyan osszák meg a tulajdonosok és a hitelezők között.

Az "**illeszkedési elv**" azt fogalmazza meg, hogy a tartósan lekötött eszközöket tartós forrásból, az átmenetileg lekötött eszközöket pedig átmeneti forrásból célszerű finanszírozni.

Adóssággal történő finanszírozás esetén az üzleti kockázat mellett megjelenik a pénzügyi kockázat is, amely az adósság terheinek, valamint az ezzel kapcsolatos pénzügyi nehézségeknek a növekedéséből következik.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. A tananyagelem sikeres feldolgozásához ismételje át a legfontosabb számviteli alapfogalmakat. **Interneten keressen rá az alábbi honlapra és lépjen be a „számviteli alapfogalmak” interaktív tananyagrészebe!**

http://apertus.freeweb.hu/el_sza_feladatlap.html

Tekintse át a legfontosabb jellemezőket és válaszolja meg az ellenőrző kérdéseket! A program kiértékeli a válaszokat, a megfelelő eredményhez legalább 50%-os teljesítményt el kell érnie!

2. **Olvassa el a cikk részletét és válaszoljon az alábbi kérdéseket!**

"Tippek pénzügyi megtakarításhoz¹

Különböző életkorban eltérő élethelyzetünk és pénzügyi helyzetünk miatt más és más megtakarítási formák ajánlottak. Ezekről olvashatsz itt hasznos tanácsokat.

Miért előnyös a megtakarítás?

- Jövőbeni anyagi lehetőségeid bővülnek, pl. hitel felvétele nélkül (vagy jóval kevesebb hitellel) is megvehetsz értékesebb árukat.
- Anyagi biztonságot jelenthet átmeneti vagy tartós jövedelemcsökkenés esetén.
- A hosszú távú öngondoskodás alapja, így nyugdíjas korodra is stabil anyagi háttérrel biztosíthatod magadnak.
- Már egy viszonylag alacsonyabb összeg (pl. 10 ezer Ft/hó) rendszeres megtakarítása is néhány éven belül akár egymillió forint feletti tartalékot biztosíthat.

3.ábra. Megtakarítási formák?

¹ Forrás: <http://tudatosvasarlo.hu/cikk/tippek-penzugyi-megtakaritashoz> – 2010.04.27.

Milyen szempontokat érdemes mérlegelni megtakarításkor?

- *Mekkora összeget* tudsz és akarsz megtakarítani, illetve *milyen időtartamra* tudod a pénzedet nélkülözni?
- *Milyen feltételekkel* juthatsz a pénzedhez, ha időközben mégis szükséged lenne rá?
- Akarsz-e, mersz-e a *magasabb hozam reményében nagyobb kockázatot is vállalni*, vagy inkább alacsonyabb, de biztos jövedelemre törekszel? Bizonyos megtakarítási típusok esetében (pl. bankbetétek, állampapírok) lejáratkor a lekötött pénzedet és az ígért kamatot is biztosan megkapod, míg más befektetéseknél – a felvállalt kockázattól függően – a hozam lehet több is (de kevesebb is!), mint a betéti kamat.
- Egyes befektetési termékek a *hozamok ingadozása* (akár átmeneti veszteségek) miatt jellemzően hosszabb távú befektetésre alkalmasak (pl. részvények), másokat rövidebb időszakokra kínálnak (pl. betéti termékek).
- A *befektetések árfolyamesése, értékvesztése* ellen a Befektető-védelmi Alap nem nyújt védelmet. Korlátozott összegű kártérítésre – legfeljebb 6 millió forintig – csak a befektetést értékesítő pénzügyi szolgáltató fizetési képtelensége esetén számíthatsz. Erről további információkat a www.bva.hu honlapon találsz.
- Ha megtakarításaid egy részével hajlandó vagy a nagyobb hozam reményében nagyobb kockázatot vállalni (pl. részvényt venni), **akkor sem érdemes minden pénzedet „egy lapra feltenni”**.

A megtakarítás összege	Befektetés típusa	Ajánlott befektetési időtáv
Kis összegű megtakarítás (néhány ezer Ft-tól)	Bankbetét típusú (folyósámla-lekötés)	1-12 hónap
Kis összegű rendszeres megtakarítás (néhány ezer - tízezer Ft/hó)	Lakás-takarékpénztári megtakarítás	Minimum 4 év
	Önkéntes nyugdíjpénztári befizetés	Minimum 10 év
	Megtakarítással kombinált életbiztosítás	Minimum 10 év
Minimum 10 ezer Ft	Kincstárjegyek	3-12 hónap
	Befektetési jegyek	1-3 hónaptól több évig
	Banki értékpapírok (kötvények)	3 hónaptól több évig
Minimum 50-100 ezer Ft	Államkötvények	Minimum 1 év
	Részvények	Lehet rövidebb időre is, de többéves távon kiegyensúlyozottabb hozam elérésére van lehetőség

4.ábra. Befektetési formák

Célszerű megtakarításaidat, befektethető pénzedet többféle lehetőség között megosztani. Fontos, hogy tisztában légy a kiválasztott befektetési formával járó kockázatok mértékével! "

Kérdések:

Egyéni vagy páros munkában vitassák meg és válaszolja meg az alábbi kérdéseket!

- Mondjon példát arra, hogy Ön milyen okok milyen találja előnyösnek a pénzügyi megtakarításokat?

- Mit javasol a cikk, milyen szempontokat érdemes mérlegelni a különböző befektetési lehetőségek közötti választásnál?

3. Mit tudhatunk meg egy mérlegből?

Az alábbi mérleg adatainak felhasználásával válaszolja meg a kérdéseket!

SZUPER Rt Mérleg 20.... december 31.			
Eszközök:		Források:	
Gépek, berendezések	55.000.000 Ft	Törzsrészesvények	95.000.000 Ft
Épületek és föld	92.500.000 Ft	Eredménytartalék	51.500.000 Ft
Készletek	37.500.000 Ft	Beruházási és fejlesztési hitelek	30.000.000 Ft
Követelések	51.500.000 Ft	Tartozások kötvénykibocsátásból	45.000.000 Ft
Készpénz	27.500.000 Ft	Tartozás szállítóknak	42.500.000 Ft
Összesen:	264.000.000 Ft	Összesen:	264.000.000 Ft

Kérdések:

1. Ez a mérleg a Szuper Rt. pénzügyi helyzetét mutatja a-i állapotnak megfelelően.
2. A vállalat eszközeinek összértéke:
3. Ezen belül a tárgyi eszközök összege:
4. Ezen belül a forgóeszközök összege:
5. A vállalat források összértéke:
6. Ezen belül a saját tőke összege:
7. Ezen belül a kötelezettségek összege:
8. Ha a SZUPER Rt december 31-én beszüntette volna a tevékenységét, a tulajdonosok között lehetett volna felosztani.
9. Az Rt hosszú lejáratú kötelezettségei.....-ből állnak. Ezek összege:
10. Fizetőképesnek találja-e a SZUPER Rt -t? Ön szerint tudja-e teljesíteni a kötelezettségeit? Milyen szempont szerint határozná ezt meg?

11. Jó befektetésnek ítéli a rendelkezésre álló adatok alapján az Rt-t? Válaszát indokolja meg!

4. Tegyen javaslatot az alábbi eseteírásban szereplő kérdések megoldására!

Egy jó barátja felkeresi Önt, hogy bővíteni szeretné vállalkozását és új tulajdonostársat is keresne a fejlesztési források megteremtéséhez.

Milyen adatok rendelkezésre bocsátását kérné barátjától és milyen szempontok alapján döntené el, hogy betársul-e vállalkozásba?

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Interaktív feladatmegoldás, helyes válaszok a megadott honlapon.

2. feladat Előnyök pl.:

- Pénzügyi tartalék, anyagi biztonságot jelenthet.
- Önrész biztosítása nagyobb összegű beruházásnál, kisebb összegű beszerzésnél hitel nélküli vásárlás lehetősége.

Szempontok:

- Mekkora összeget milyen időtartamra tud megtakarítani.
- Milyen feltételekkel juthat a pénzhez, ha időközben mégis szüksége lenne rá.
- Mer-e a magasabb hozam reményében nagyobb kockázatot is vállalni, vagy inkább alacsonyabb, de biztos jövedelemre törekszik.
- Célszerű megtakarításait többféle lehetőség között megosztani. Ez a megosztási stratégia végső soron befektetései egészére a kockázat csökkenését eredményezi.

3. feladat

1. Ez a mérleg a Szuper Rt. pénzügyi helyzetét mutatja a 20... december 31.-i állapotnak megfelelően.
2. A vállalat eszközeinek összértéke: 264.000.000 Ft.
3. Ezen belül a tárgyi eszközök összege: 147.500.000 Ft.
4. Ezen belül a forgóeszközök összege: 116.500.000 Ft.
5. A vállalat források összértéke: 264.000.000 Ft.
6. Ezen belül a saját tőke összege: 146.500.000 Ft.
7. Ezen belül a kötelezettségek összege: 116.500.000 Ft.
8. Ha a SZUPER Rt december 31-én beszüntette volna a tevékenységét, a tulajdonosok között **146.500.000 Ft**-ot lehetett volna felosztani.
9. Az Rt hosszú lejáratú kötelezettségei **beruházási és fejlesztési hitelek**ből és **tartozások kötvénykibocsátásból** állnak. Ezek összege: 75.000.000 Ft.
10. Fizetőképességnek találja-e a SZUPER Rt -t?- **Igen.**

Milyen szempont szerint határozná ezt meg? Pl.:

- forgóeszközök-rövid lejáratú kötelezettségek: $116.500.000 \text{ Ft} - 42.500.000 \text{ Ft} = 73.500.000 \text{ Ft}$. Vagy:

- likviditási mutató1.(likviditási ráta) = $116.500.000 \text{ Ft} / 42.500.000 \text{ Ft} = 2,74$

11. Jó befektetésnek ítéli a rendelkezésre álló adatok alapján az Rt-t? - Igen

- tőkeáttétel = $75.000.000 \text{ Ft} / 116.500.000 \text{ Ft} = 0,64$

- eladósodottság = $116.500.000 \text{ Ft} / 146.500.000 \text{ Ft} = 0,795$

4. Tegyen javaslatot az alábbi eseteírásban szereplő kérdések megoldására!

Milyen adatok rendelkezésre bocsátását kérné barátjától és milyen szempontok alapján döntené el, hogy betársul-e vállalkozásba? Pl.:

- Alapítói okiratok, a céginformációs szolgálat cégnyilvántartási adatai (pl. nem állt ill. áll csődeljárás vagy felszámolási eljárás alatt a cég),
- az elmúlt 2-3 év számviteli beszámolóit (mérleg, eredménykimutatás) ill.
- ezek alapján kiszámolt jövedelmezőségi, hatékonysági, likviditási, eladósodottsági mutatók kiszámítása,
- üzleti terv a jövőbeni fejlesztési elképzelésekről,
- együttműködő partnerek (vevők, szállítók) referenciái ... stb.

A befektető szempontjai: hozam, biztonság, likviditás. A mérleg, eredménykimutatás ill. üzleti terv segítségével megismerhetők annak a cégnek a pénzügyi helyzete, amelynek az értékpapírjait meg szeretnék vásárolni vagy tulajdonosi részesedést szerezni.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat: Igaz-hamis állítások

Döntse el az alábbi állításokról, hogy igazak (I) vagy hamisak (H)! A döntésének megfelelő betűjel után **állításait minden esetben indokolja meg**, lehetőleg példákkal alátámasztva! (Helyes döntés 1 pont, helyes indoklás 2 pont.)

1. 1. Ha a pénzügyi tőkeáttétel növekszik, akkor a vállalat eladósodottságának foka növekszik.

Indoklás:

2. A pénzáramlás (cash flow) egy adott időszak alatt a már teljesített, de még ténylegesen nem kifizetett pénzeket összesíti.

Indoklás:

3. Finanszírozáson a hosszú távú működéshez szükséges tőke megszerzését értik.

Indoklás:

2. feladat: Feleletválasztás

Válassza ki a **következő felsorolásokból** azokat az állításokat, amelyek **nem** illenek a sorba! (Jelölje bekarikázással a kakukktojásokat! Minden feladatnál csak egyet karikázzon, minden jó válasz 2 pontot ér.)

1. **A saját tőke összetevői**
- a) a jegyzett tőke
 - b) tőketartalék
 - c) eredménytartalék
 - d) céltartalék
 - e) a mérleg szerinti eredmény

2. A likviditás megítélésére használható mutató

- készpénzhányad mutató
- gyors teszt mutató
- kötelezettségek – saját vagyon aránya

3. Az eladósodás arra ad feleletet, hogy

- a vállalkozás hitel felvétele nélkül gazdálkodik
- a cég milyen mennyiségű külső forrást vesz igénybe
- a vállalkozás rendelkezik-e olyan pénzügyi feltételekkel, hogy az időben esedékes pénzügyi kötelezettségeit mindenkor teljesíteni tudja
- a vállalkozás eszközei egy éven belül pénzzé tehetők.

3. feladat: Egy vállalat mérlegének adataiból a következő információk állnak rendelkezésre:

Mérleg							
20.... december 31-én (ezer Ft)							
Eszközök	Ügyes Bt	Sztár Kft	Menő Kft	Források	Ügyes Bt	Sztár Kft	Menő Kft
I.	10.000			I.		8.000	
Immateriális javak		1.000	2.000	II. Kötelezettségek	8.000		
Tárgyi eszközök	8.000	7.000		Hosszú lejáratú kötelezettségek	6.000		1.000
II. Forgóeszközök		10.000		Rövid lejáratú kötelezettségek		6.000	6.000
	1.000	500	3.200				
Követelések	500	3.000	3.800				
Értékpapírok	-	500	1.000				
Pénzeszközök	1.500		3.000				
Összesen:	13.000			Összesen:			20.000

Feladatok:

- Egészítse ki a hiányzó fogalmakkal a táblázatot és számítsa ki a hiányzó összegeket ! – 10 pont
- Hasonlítsd össze a három vállalkozás eszközeinek összetételét !
- Számítsa ki és értékelje a likviditási mutatókat (minimum 2 típust!)
- A források összetételét vizsgálva állapítsa meg, hogy mennyi a vállalkozások összes tartozása és mennyire vannak eladósodva !
- A három vállalkozás közül melyikbe fektetne pénzt? Állítsa rangsorban a vállalkozásokat! Válaszát indokolja meg!

MUNKANYELV

MEGOLDÁSOK

1. feladat

1 – Igaz, mert nő az idegen tőke (kötelezettségek) aránya a vállalkozás forrásai között.

2 – hamis, mert csak a ténylegesen kifizetett pénzügyi teljesítéseket összesíti.

3 – hamis, mert a rövidtávú források megszerzése is beletartozik.

2. feladat

1-d, 2-c, 3- b.

MUNKANYELVI

3. feladat

Mérleg							
20.... december 31-én (ezer Ft)							
Eszközök	Ügyes	Sztár	Menő	Források	Ügyes	Sztár	Menő
	Bt	Kft	Kft		Bt	Kft	Kft
I. Befektetett eszközök	10.000	8.000	9.000	I. Saját tőke	5.000	8.000	13.000
Immateriális javak	2.000	1.000	2.000	II. Kötelezettségek	8.000	10.000	7.000
Tárgyi eszközök	8.000	7.000	7.000	Hosszú lejáratú kötelezettségek	6.000	4.000	1.000
II. Forgóeszközök	3.000	10.000	11.000	Rövid lejáratú kötelezettségek	2.000	6.000	6.000
Készletek	1.000	500	3.200				
Követelések	500	3.000	3.800				
Értékpapírok	-	500	1.000				
Pénzeszközök	1.500	6.000	3.000				
Összesen:	13.000	18.000	20.000	Összesen:	13.000	18.000	20.000

1. A hiányzó fogalmakat és összegeket a táblázat tartalmazza. -10 pont (hiányzó adatonként 20x0,5 pont= 10 pont)
2. Hasonlítsd össze a három vállalkozás eszközeinek összetételét! - 3x2 pont= 6 pont
3. Számítsa ki a likviditási mutatókat! - 3x3 pont = 9 pont
4. A források összetételét vizsgálva állapítsa meg, hogy mennyi a vállalkozások összes tartozása és mennyire vannak eladósodva! - 3x3 pont = 9 pont
5. A három vállalkozás közül melyikbe fektetne pénzt? Válaszát indokolja meg! - 3 pont

Értékelési mutatók	Ügyes Bt	Sztár Kft	Menő Kft
2. Vállalkozás eszközök összetétele:			
- befekt. eszköz/összes eszköz Vagy:	$10000/13000=$ 0,77	$8000/18000=$ 0,44	$9000/20000=$ 0,45
- forgóeszköz/összes eszköz	$3000/13000=$ 0,33	$10000/18000=$ 0,55	$11000/6000=$ 0,56
Értékelés: (eszköz összetételt a vállalkozás tevékenysége is alapvetően meghatározza!)	Magas (?) befekt. eszköz arány.	Tevékenység jellegétől függ, elfogadható.	Tevékenység jellegétől függ, elfogadható.
3. Likviditási mutatók			
- likviditási ráta = forgóeszközök / rövid lejáratú köt.	$3000/2000=$ 1,5	$10000/6000=$ 1,6	$11000/6000=$ 1,83
- gyorsráta = (forgóeszközök - készletek) / rövid lejáratú kötelezettségek	$2000/2000=$ 1	$9500/6000=$ 1,58	$7800/6000=$ 1,3
- pénzhányad mutató = (forgóeszközök - készletek - követelések) / rövid lejár. köt.	$1500/2000=$ 0,75	$6500/6000=$ 1,08	$4000/6000=$ 0,66
Értékelés:	A likviditás jó, alacsony követelési arány (kis forgalom?).	A likviditás kiváló, de már „túl magas” a pénz aránya (jövőbeli tervek?).	A likviditás jó, a követelések és készletek aránya itt a legmagasabb.
4. források összetétele:			
- a vállalkozások összes tartozása = kötelezettségek	8000	10000	7000
- saját tőke/összes tőke	$5000/13000=$ 0,38	$8000/18000=$ 0,44	$13000/20000=$ 0,65
- tőkeáttétel =hosszú lej. idegen tőke/saját tőke	$6000/5000=$ 1,2	$4000/8000=$ 0,5	$10000/13000=$ 0,07
- eladósodottság = kötelezettségek / összes eszköz	$8000/13000=$ 0,62	$10000/8000=$ 0,66	$7000/20000=$ 0,35
Értékelés:	Túl magas a hosszú lej. köt aránya, magas tőkeáttétel.	Eladósodottság jó.	Eladósodottság kiváló, talán túl óvatos is a finanszírozásban.
5. Döntési javaslat, rangsor:	3. Jelenleg alacsony a forgalma érdemes lenne megvizsgálni okokat.	1. Érdemes befektetni, pénz eszközöket fölhasználni.	2. Érdemes befektetni, ha van piac ahol érdemes lenne bővíteni.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Benkőné dr. Deák Ibolya, dr. Gyulai László, Illés Ivánné dr., Sztanó Imréné dr.: Pénzügyek (Perfekt, 2006.)

Dr. Tétényi Zoltán, Dr. Gyulai László, Gyulaffy Béláné dr.: Pénzügyi, finanszírozási feladatcsoport ismereteinek alkalmazása (Perfekt, 007-B/1998)

Juhászné Koppány Márta: Üzleti gazdaságtan 11. osztály (Műszaki Kiadó, 2006)

Posztós Tiborné, Vasné Botár Ágnes: Pénzügyi ismeretek (EDE-HUNGARY, Európai Távoktatás 2000.)

Bokor József: Vállalkozásgazdálkodási ismeretek (Booklands 2000 Könyvkiadó, 2002)

http://www.mnb.hu/engine.aspx?page=penzforgalomrol_mindenkinek

<http://v2.penziskola.hu/>

<http://tudatosvasarlo.hu/cikk/tippek-penzugyi-megtakaritashoz> – 2010.04.27.

http://apertus.freeweb.hu/el_sza_feladatlap.html

AJÁNLOTT IRODALOM

Dr. Spencer Kagan: Kooperatív tanulás (Önkonet Kft Budapest, 2001)

Gazdasági ismeretek tankönyv (Junior Achievemnet® Magyarország, 2006)

Alkalmazott közgazdaságtan, gazdasági és vállalkozási ismeretek munkafüzet (Junior Achievemnet® Magyarország, 2006)

<http://www.fn.hu/>

<http://www.hrportal.hu>

<http://www.hvg.hu>

<http://www.dolceta.eu/magyarország/>

<http://www.pszaf.hu/>

A(z) 0001–06 modul 016–os szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 341 01 0000 00 00	Autó- és motorkerékpár-kereskedő
51 213 01 0010 51 01	Eseményrögzítő
51 213 01 0010 51 02	Filmlaboráns
55 345 01 0010 55 01	Európai uniós üzleti szakügyintéző
55 345 01 0010 55 02	Kereskedelmi szakmenedzser
55 345 01 0010 55 03	Kis- és középvállalkozási menedzser
55 345 01 0010 55 04	Külgazdasági üzletkötő
55 345 01 0010 55 05	Nemzetközi szállítmányozási és logisztikai szakügyintéző
55 345 01 0010 55 06	Reklámszervező szakmenedzser
55 345 01 0010 55 07	Üzleti szakmenedzser
52 341 05 1000 00 00	Kereskedő
52 341 05 0100 52 01	Bútor- és lakástextil-kereskedő
52 341 05 0100 52 02	Élelmiszer- és vegyiáru-kereskedő
52 341 05 0100 52 03	Ruházati kereskedő
52 341 07 0000 00 00	Kultúrcikk-kereskedő
54 341 01 0000 00 00	Külkereskedelmi üzletkötő
52 725 01 0000 00 00	Látszerész és fotócikk-kereskedő
33 341 03 0010 33 01	Építőanyag-kereskedő
33 341 03 0010 33 02	Épületgépészeti anyag- és alkatrész-kereskedő
33 341 03 0010 33 03	Járműalkatrész-kereskedő
33 341 03 0010 33 04	Villamossági anyag- és alkatrész-kereskedő
51 341 01 0000 00 00	Műszakicikk-kereskedő
51 341 02 0000 00 00	Régiségkereskedő
31 341 04 0000 00 00	Vegyesiparcikk-kereskedő
31 341 04 0100 31 01	Agrokémiai és növényvédelmi kereskedő
31 341 04 0100 31 02	Gyógynövénykereskedő
31 341 04 0100 31 03	Piaci, vásári kereskedő
31 341 04 0100 31 04	Sportszer- és játékkereskedő
33 215 02 0000 00 00	Virágkötő, -berendező, virágkereskedő
33 215 02 0100 33 01	Virágdekoratőr
33 215 02 0100 33 02	Virágkereskedő
52 341 06 0001 52 01	Antikvárium kereskedő

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

18 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató